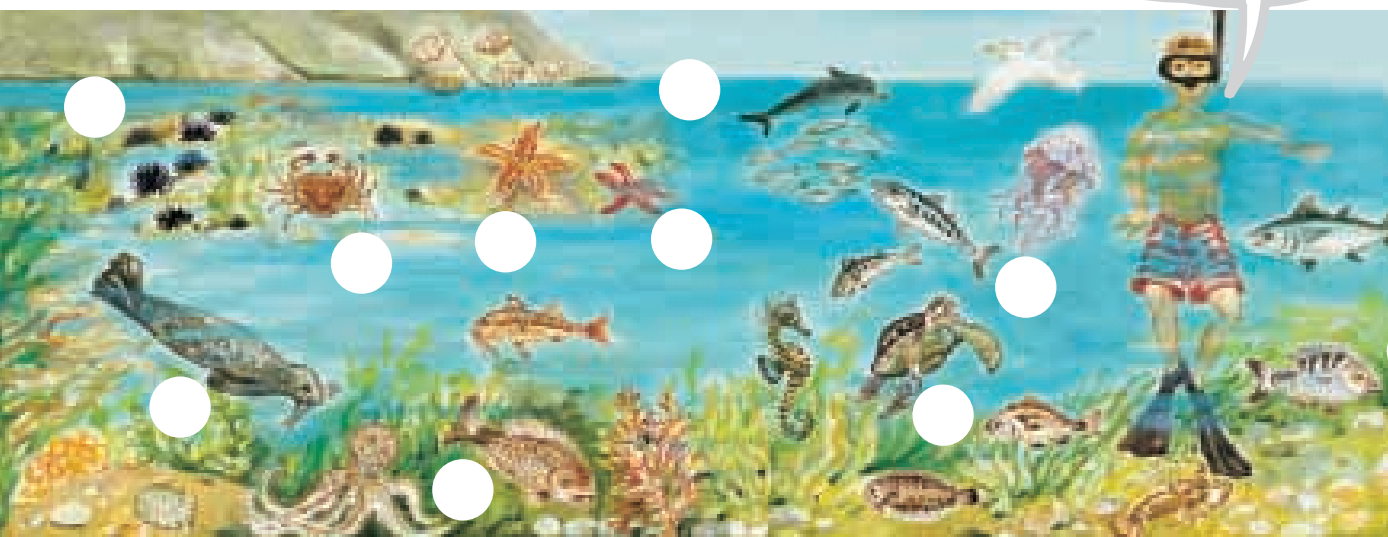

Μας αρέσει το καλοκαίρι να κάνουμε βουτιές με μάσκα στη θάλασσα; Τι βλέπουμε στο βυθό; Ποια ζώα ζουν στην θάλασσα;

1

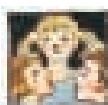
Το ταξίδι στον ελληνικό βυθό σίγουρα θα είναι μαγικό!

Παρατηρούμε την εικόνα και συζητάμε:

- ✓ Ποια ζώα αναγνωρίζουμε;
- ✓ Έχουμε δει από κοντά κάποιο από αυτά;
- ✓ Περιγράφουμε ένα από αυτά.

2

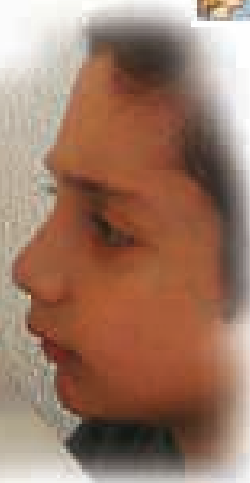

α) Συζητάμε και συμπληρώνουμε στους κενούς κύκλους της εικόνας το σωστό αριθμό:

1. δελφίνι, 2. αστερίας, 3. χταπόδι,
4. καβούρι, 5. χελώνα καρέτα-καρέτα,
6. φώκια μονάχους-μονάχους, 7. μέδουσα, 8. αχινός.

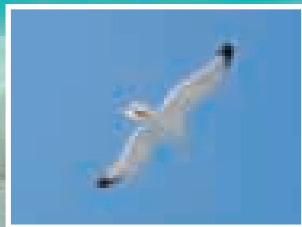
Ανακοινώνουμε στην τάξη τι γνωρίζουμε γι' αυτά.

β) Δοκιμάζουμε να φτιάξουμε ένα μικρό ενυδρείο στην τάξη μας. Τοποθετούμε σε μια γυάλα με νερό μικρά ψάρια και άλλα ζώα της θάλασσας και τα παρατηρούμε.

Κεφάλαιο 8

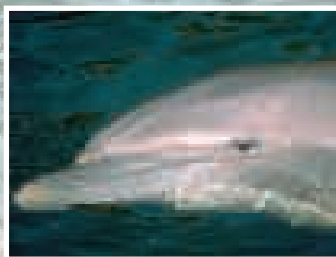
γλάρος

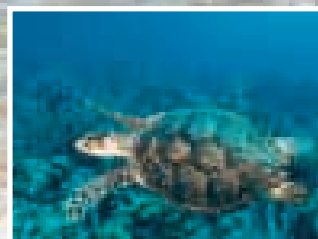
φώκια

αστερίας

δελφίνι

κελώνα

3

Θα χρειαστούμε εγκυκλοπαίδεια, εικόνες, βιβλία για τα ζώα της θάλασσας κ.ά.

α) Επιλέγουμε μία από τις καρτέλες με ζώα της θάλασσας.

ψάρια

αχινός

χταπόδι

σουπιά

κάβουρας

β) Ερευνούμε για καθένα από τα παραπάνω ζώα που είναι γραμμένα στις καρτέλες:

- ✓ Πώς προστατεύεται από τους εχθρούς του;
- ✓ Τι τρώει; Πώς βρίσκει την τροφή του;
- ✓ Πώς προσαρμόζεται στο περιβάλλον όπου ζει;

Ανακοινώνουμε στην τάξη τα αποτελέσματα της έρευνάς μας και τα συμπεράσματά μας.

Αξιζει να διαβάσουμε

Η θάλασσα φιλοξενεί έναν ολόκληρο κόσμο από φυτά και ζώα, που έχει μεγάλη ποικιλία. Αυτός είναι ο κόσμος του αλμυρού νερού.

Σε μικρό βάθος κοντά στις ακτές της Ελλάδας συναντούμε αχινούς, χταπόδια, καβούρια, μικρά ψάρια, φύκια και τόσα άλλα. Στα πελάγη, όπου το βάθος είναι μεγαλύτερο, συναντάμε και μεγαλύτερα ψάρια, όπως τσιπούρες, συναγρίδες, ξιφίες.

Όλα τα ζώα της θάλασσας έχουν «όπλα» και τρόπους για να προσαρμόζονται στο φυσικό τους περιβάλλον, να βρίσκουν δηλαδή την τροφή τους και να προστατεύονται από τους εχθρούς τους. Για παράδειγμα, τα ψάρια έχουν μακρόστενο σώμα, πτερύγια και ουρά, για να κολυμπούν γρήγορα στο νερό.

14*, 15

- * Τι ήχους από ζώα μπορούμε ν' ακούσουμε σε μια λίμνη ή σ' ένα ποτάμι;
- * Ποια ζώα ζουν σε λίμνες και ποτάμια;

1

Ας επιλέξουμε ένα ζώο της λίμνης ή του ποταμού κι ας προσπαθήσουμε όλοι μαζί να μιμηθούμε τη φωνή του.

2

Παρατηρούμε την εικόνα και συζητάμε:

- ✓ Ποια από τα ζώα της εικόνας αναγνωρίζουμε;
- ✓ Έχουμε δει από κοντά κάποιο από αυτά; Το περιγράφουμε με λίγες προτάσεις στο σημειωματάριό μας.

3

Ο βάτραχος, ανάλογα με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται, αλλάζει χρώμα. Πώς ερμηνεύεται αυτό;

4

Μελετάμε ένα από τα παρακάτω θέματα:

- α) Γράφουμε στο σημειωματάριό μας τα ζώα της εικόνας της προηγούμενης σελίδας. Ταξινομούμε τα ζώα που γράψαμε στις παρακάτω κατηγορίες σύμφωνα με τον τόπο όπου ζουν:
- ✓ Ζώα που ζουν μέσα στο νερό της λίμνης.
 - ✓ Ζώα που ζουν στο έδαφος γύρω από τη λίμνη.
 - ✓ Ζώα που πετούν κοντά και πάνω από τη λίμνη.
 - ✓ Ζώα που ζουν και μέσα στο νερό και έξω από αυτό (αμφίβια).

Θα χρειαστούμε εγκυκλοπαίδεια, εικόνες, βιβλία για τα ζώα που ζουν στις λίμνες και στα ποτάμια κ.ά.

- β) Γράφουμε στο σημειωματάριό μας πώς τρέφονται τα παραπάνω ζώα.
- γ) Επιλέγουμε ένα ζώο της λίμνης ή του ποταμού και φτιάχνουμε την «ταυτότητά» του:

Όνομασία ζώου

Μέγεθος (μικρό - μεγάλο)

Περιγραφή

.....

Περιβάλλον όπου ζει

Τι τρώει

Ανακοινώνουμε στην τάξη τα συμπεράσματά μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

Στις λίμνες και στα ποτάμια του τόπου μας ζουν πολλά και διαφορετικά ζώα. Είναι ο κόσμος του «γλυκού» νερού. Τέτοια ζώα είναι ψάρια όπως ο κυπρίνος, ο κέφαλος, το χέλι, η πέστροφα, η πέρκα, πουλιά όπως οι πελεκάνοι, οι αγριόπαπιες, οι ερωδιοί, οι νερόκοτες, οι κύκνοι και πολλά ακόμη.

Ο βάτραχος είναι ένα ζώο που συναντάμε συχνά στις λίμνες και στα ποτάμια. Ζει στο νερό αλλά και στη στεριά. Τα ζώα που μπορούν να ζουν μ' αυτόν τον τρόπο λέγονται αμφίβια.

Στις άκρες των λιμνών φτιάχνουν τις φωλιές τους ζώα όπως οι βίδρες, οι κάστορες και άλλα.

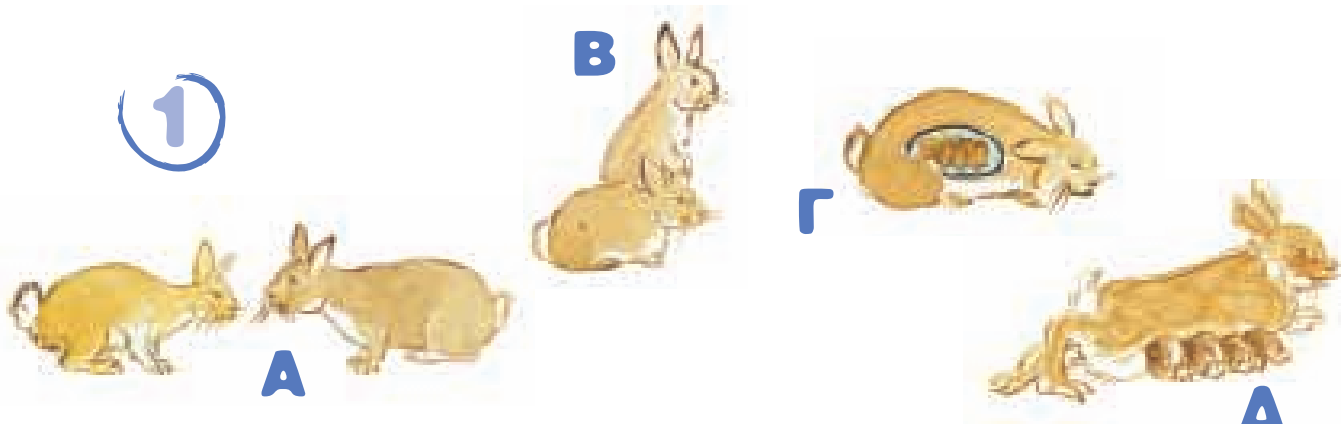
Στις λίμνες και στα ποτάμια ζουν πάρα πολλά έντομα, όπως τα κουνούπια και οι λιβελούλες, με τα οποία τρέφονται τα πουλιά και οι βάτραχοι.

Τα ζώα του γλυκού νερού έχουν τα δικά τους χαρακτηριστικά, που τα βοηθούν να επιβιώνουν στο περιβάλλον τους. Για παράδειγμα, ο πελεκάνος έχει μακρύ ράμφος, για να μπορεί να πιάνει τα ψάρια.

Την άνοιξη ένα ζευγάρι χελιδόνια ήρθε και έχτισε τη φωλιά του στο μπαλκόνι του Ορφέα. Ύστερα από λίγο καιρό στη φωλιά ακούστηκαν τιτιβίσματα από μικρά χελιδόνια. * Πώς γεννήθηκαν τα χελιδόνια;
 * Πώς πολλαπλασιάζονται άλλα ζώα;

1

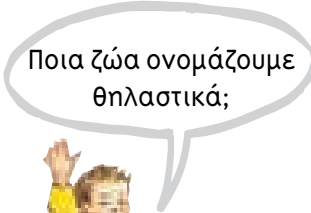

Παρατηρούμε τις εικόνες Α, Β, Γ, Δ και συζητάμε:

- α) Πώς δημιουργούνται τα κουνελάκια στην κοιλιά της μαμάς τους;
- β) Πώς τρέφονται μέχρι να γεννηθούν;
- γ) Πώς τρέφονται μετά, μέχρι να μεγαλώσουν;
- δ) Πού μοιάζουν;

Ανακοινώνουμε στην τάξη τα συμπεράσματά μας.

2

Ποια ζώα ονομάζουμε θηλαστικά;

Αναζητούμε στο λεξικό της τάξης τι σημαίνει η λέξη θηλαστικό και απαντάμε στην ερώτηση του Ορφέα.

3

Γράφουμε στο σημειωματάριό μας ονόματα θηλαστικών που ζουν κοντά στον άνθρωπο, στο δάσος, στη θάλασσα.

4

1

2

4

3

- α) Παρατηρούμε τις εικόνες 1,2,3,4 και συζητάμε: Πώς πολλαπλασιάζονται τα πτηνά;
- β) Πώς τρέφονται τα μικρά τους μέχρι να σπάσουν το τσόφλι και να βγουν έξω;
- γ) Ποια άλλα ζώα γεννούν αυγά;

5

Επιλέγουμε και μελετάμε ένα από τα παρακάτω ζευγάρια ζώων:
 αγελάδα - ταύρος, κότα - κόκορας, αρσενική χελώνα - θηλυκή χελώνα,
 αρσενικός πελαργός - θηλυκός πελαργός, γάτος - γάτα

Θα χρειαστούμε εγκυκλοπαίδεια, εικόνες, βιβλία για τα ζώα κ.ά.

- ✓ Πώς γεννιούνται τα μικρά τους;
- ✓ Πώς τα φροντίζουν οι γονείς τους;

Ανακοινώνουμε στην τάξη.

6

Ταξινομούμε τα ζώα που γνωρίζουμε σε δύο κατηγορίες: η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει ζώα που γεννούν μικρά και η δεύτερη ζώα που γεννούν αυγά.

**Ζώα
που γεννούν μικρά**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Ζώα
που γεννούν αυγά**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Αξίζει να διαβάσουμε

Ένα αρσενικό και ένα θηλυκό ζώο ζευγαρώνουν. Από το ζευγάρωμα αυτό γεννιέται ένα μικρό ζωάκι. Το ζώο αυτό θα μοιάζει και στο αρσενικό και στο θηλυκό, θα μοιάζει δηλαδή στους γονείς του.

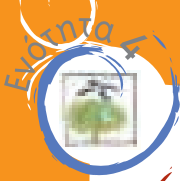
Όλα τα θηλαστικά γεννούν ζωάκια, που σχηματίζονται και αναπτύσσονται μέσα στο σώμα της μητέρας τους. Όταν γεννιούνται τρέφονται από το γάλα της (θηλάζουν).

Τα πτηνά, τα ψάρια, τα έντομα, αρκετά ερπετά και άλλα ζώα γεννούν αυγά. Το νέο ζωάκι σχηματίζεται στο εσωτερικό του αυγού κι όταν αναπτυχθεί σπάει το σσόφλι και βγαίνει.

19, 20*

1

Αξιζει να διαβάσουμε... και να συμπληρώσουμε

Τα φυτά που καλλιεργούμε στη χώρα μας είναι πολλά. Η ελιά, το αμπέλι, τα δημητριακά, τα εσπεριδοειδή και τα κηπευτικά είναι μερικά από αυτά. Τα φυτά έχουν ρίζα, φύλλα και βλαστό και τα χωρίζουμε σε διάφορες κατηγορίες. Για παράδειγμα, ανάλογα με το ύψος και τη μορφή του βλαστού τα ονομάζουμε πόες, θάμνους ή δέντρα. **Σε ποιες άλλες ομάδες τα χωρίζουμε;**

Τα φυτά προσαρμόζονται στο περιβάλλον, ώστε να μπορούν να ζουν ακόμη και σε δύσκολες συνθήκες.

Τα ζώα που ζουν στη χώρα μας είναι πολλά. Τα κατοικίδια είναι τα ζώα που εξημέρωσε ο άνθρωπος για να παίρνει τα προϊόντα τους, να τον βοηθούν σε διάφορες δουλειές ή να τα έχει συντροφιά. **Ποια προϊόντα μας δίνουν;**

Τα ζώα που ζουν στο δάσος προσαρμόζονται στο περιβάλλον τους με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, κάποια απ' αυτά πέφτουν σε χειμερία νάρκη. **Ποια ζώα είναι αυτά;**

Στις θάλασσες, τις λίμνες και τα ποτάμια ζουν τα υδρόβια ζώα. Όλα προσαρμόζονται για να ζουν στο περιβάλλον του νερού. **Πώς προσαρμόζονται;**

Άλλα ζώα γεννούν αυγά, από τα οποία αργότερα θα βγουν μικρά ζώα, ενώ άλλα γεννούν μικρά ζώα. **Ποια ζώα γεννούν αυγά και ποια γεννούν μικρά ζώα;**

2

Βασικό λεξιλόγιο

ελαιόλαδο, αμπελώνας, τρύγος, δημητριακά, εσπεριδοειδή, ρίζα, βλαστός, φύλλα, πόες, θάμνοι, δέντρα, οπωροφόρα, αρωματικά, κατοικίδια, χειμερία νάρκη, προσαρμογή

3

Πηγαίνουμε στη «ζωγραφιά από λέξεις» και συμπληρώνουμε.

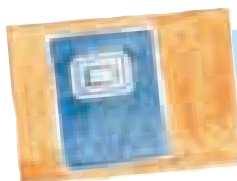
4

Πώς φτάσαμε ως εδώ;

Τι μας άρεσε;

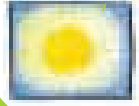
Τι μας δυσκόλεψε;

Τι άλλο θα θέλαμε να μελετήσουμε;

Δραστηριότητες της Ανασκόπησης

Μια «ζωγραφιά
από λέξεις»

ενέργεια

χρειάζονται

τα ζώα και τα φυτά

την οποία παίρνουν από

την τροφή και τον ήλιο

Γιατί είναι απαραίτητη η τροφή στη ζωή μας;

1

Τι δίνει η βενζίνη στο αυτοκίνητο;

Η βενζίνη δίνει την ενέργεια που χρειάζεται το αυτοκίνητο για να λειτουργεί και να κινείται.

«Τα παιδιά πριν φύγουν για το σχολείο είναι απαραίτητο να φάνε το πρωινό τους».

α) Τι χρειάζονται τα παιδιά για να μεγαλώσουν; Δικαιολογούμε τις απόψεις μας χρησιμοποιώντας και τη λέξη «ενέργεια».

«Το αυτοκίνητο για να λειτουργήσει χρειάζεται βενζίνη».

β) Συμφωνούμε ή διαφωνούμε με τις παραπάνω φράσεις; Δικαιολογούμε τις απόψεις μας χρησιμοποιώντας και τη λέξη «ενέργεια».

2

Οι άνθρωποι παίρνουμε την ενέργεια που χρειαζόμαστε από τις τροφές.

Πού βρήκαν όμως την ενέργεια οι τροφές της εικόνας; Εκφράζουμε τις απόψεις μας.

3 Το «ταξίδι» της ενέργειας

α) Παρατηρούμε την εικόνα και συμπληρώνουμε το παρακάτω κείμενο:

Με την ενέργεια του ήλιου το χορτάρι
 Η αγελάδα τρώει
 Η αγελάδα παίρνει από την τροφή την που
 χρειάζεται για να ζει και να παράγει γάλα. Τα παιδιά
 το γάλα και παίρνουν την ενέργεια
 που χρειάζονται για να ζουν και να παίζουν.

β) Περιγράφουμε με δικά μας λόγια «Το ταξίδι της ενέργειας», δηλαδή από πού πήραν τελικά ενέργεια τα παιδιά της εικόνας και πού τη χρησιμοποίησαν.

4

Από τα παιχνίδια που έχουμε στο σπίτι μας, άλλα τα μετακινούμε εμείς και άλλα μπορούν να κινηθούν από μόνα τους.

✓ Από πού παίρνουν την ενέργεια που χρειάζονται;

Αξίζει να διαβάσουμε

Οι άνθρωποι, τα ζώα και τα φυτά χρειάζονται τροφή για να παίρνουν ενέργεια. Τα φυτά για να αναπτυχθούν παίρνουν ενέργεια από τον ήλιο. Κάποια ζώα τρώνε τα φυτά και μεγαλώνουν, γεννούν τα μικρά τους και παράγουν διάφορα προϊόντα, όπως γάλα, αυγά, κρέας κ.ά. Όλα αυτά μαζί αποτελούν την τροφή των ανθρώπων. Οι άνθρωποι για να κινούνται, για να εργάζονται, για να αναπτύσσονται και για να ζουν χρησιμοποιούν την ενέργεια που παίρνουν από την τροφή.

Συζητήσαμε ότι οι άνθρωποι για να ζουν χρειάζονται τροφή.

* Τι τρώνε τα φυτοφάγα ζώα και τι τα σαρκοφάγα;
Ας μελετήσουμε τις τροφικές αλυσίδες.

1 Ποιος τρώει ποιον;

α) Ενώνουμε με βέλη τις εικόνες των ζώων για να δείξουμε ποιος τρώει ποιον, κάνουμε δηλαδή **τροφικές αλυσίδες**.

β) Στις εικόνες φαίνεται επίσης πόσα μικρά αποκτούν περίπου τα διάφορα ζώα κάθε χρόνο.

Συζητάμε και εξηγούμε τους λόγους για τους οποίους πιστεύουμε ότι μερικά ζώα αποκτούν τόσα πολλά μικρά. Εκφράζουμε τις απόψεις μας.

2

- α) Συζητάμε από πού παίρνει την ενέργεια που χρειάζεται το κάθε φυτό και ζώο της πυραμίδας.
β) Φανταζόμαστε τι θα συνέβαινε αν έλειπε μία σειρά από την πυραμίδα.

Αξιζει να διαβάσουμε

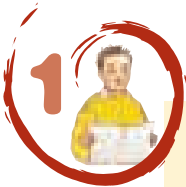
Οι ζωντανοί οργανισμοί χρειάζονται τροφή για να πάρουν ενέργεια. Κάποιοι απ' αυτούς τους οργανισμούς αποτελούν τροφή για κάποιους άλλους. Γι' αυτό όσοι τρώγονται, για να μην εξαφανιστούν, είναι περισσότεροι από αυτούς που τους τρώνε. Αν τους ζωγραφίζαμε με βάση «ποιος τρώει ποιον», θα σχηματιζόταν μια πυραμίδα. Όσο ανεβαίνουμε στην πυραμίδα, σε κάθε σκαλί της θα τοποθετούσαμε τους ζωντανούς οργανισμούς που για να ζήσουν χρειάζονται εκείνους που βρίσκονται στα προηγούμενα σκαλιά. Αυτό είναι μια τροφική πυραμίδα.

Αν λείψει κάποιο είδος σε μια τροφική πυραμίδα, τότε χαλάει η ισορροπία στη φύση. Για παράδειγμα, τα φίδια τρώνε τα ποντίκια. Αν λείψουν τα φίδια, τότε τα ποντίκια θα γίνουν πάρα πολλά. Έτσι, θα κάνουν μεγάλες καταστροφές στις καλλιέργειες και μπορεί να φέρουν πολλές αρρώστιες, επικίνδυνες για τους ανθρώπους.

2, 3*

Αξίζει να διαβάσουμε ... και να συμπληρώσουμε

Η ενέργεια του ήλιου είναι απαραίτητη για να ζουν οι ζωντανό οργανισμοί, δηλαδή τα φυτά και τα ζώα. Επίσης όλοι παίρνουν ενέργεια και από την τροφή για να αναπτυχθούν. Επειδή κάθε ζωντανός οργανισμός αποτελεί τροφή για κάποιους άλλους, όλα τα είδη φυτών και ζώων είναι απαραίτητα.

Ένα παράδειγμα τροφικής πυραμίδας είναι:

.....
.....
.....

Βασικό λεξιλόγιο

ενέργεια, τροφή, τροφικές πυραμίδες, ζωντανό οργανισμοί, ισορροπία της φύσης

Πηγαίνουμε στη «ζωγραφιά από λέξεις» και συμπληρώνουμε.

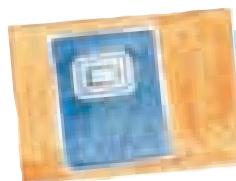

Πώς φτάσαμε ως εδώ;

Τι μας άρεσε;

Τι μας δυσκόλεψε;

Τι άλλο θα θέλαμε να μελετήσουμε;

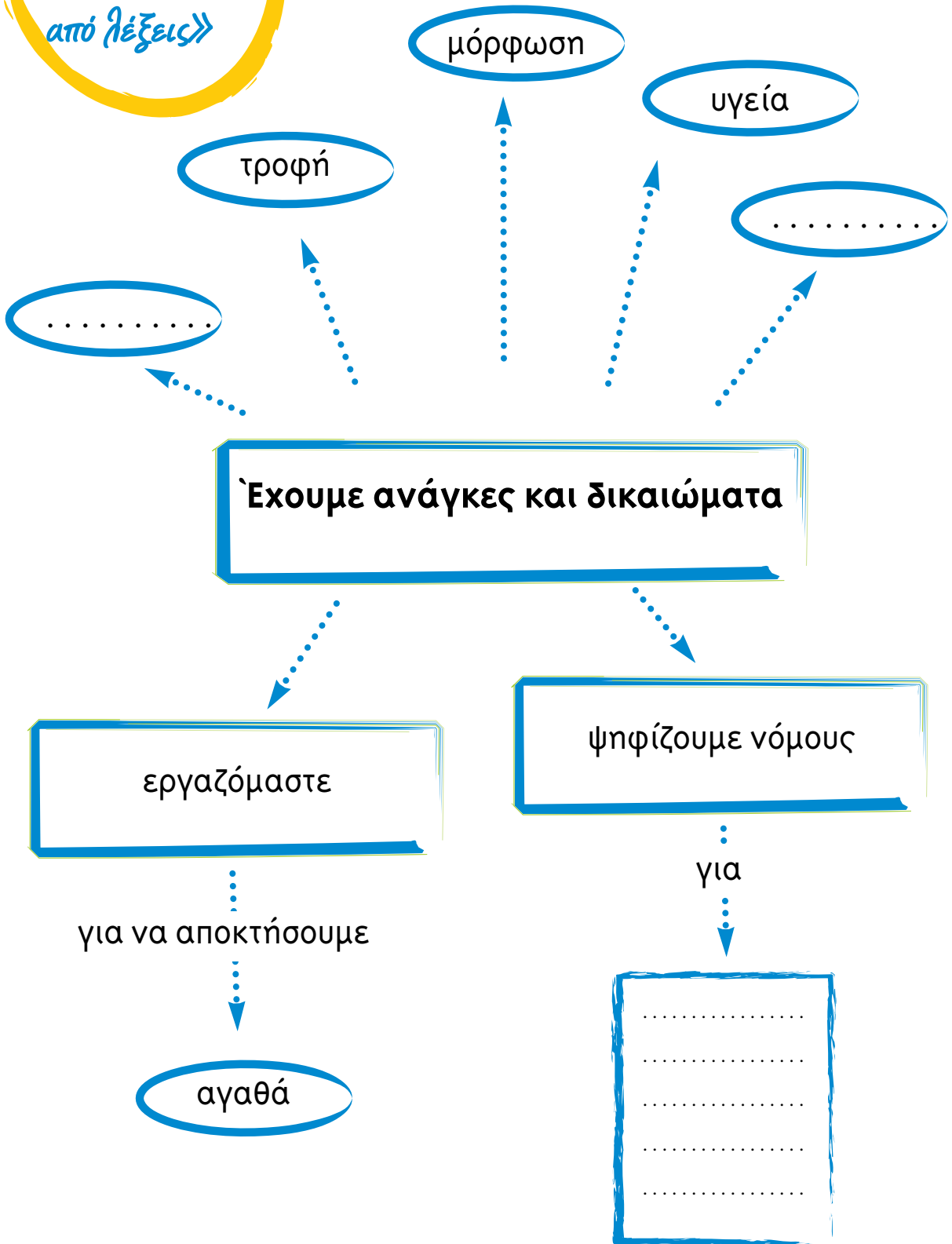

Δραστηριότητες της Ανασκόπησης

Μια «ζωγραφιά
από λέξεις»

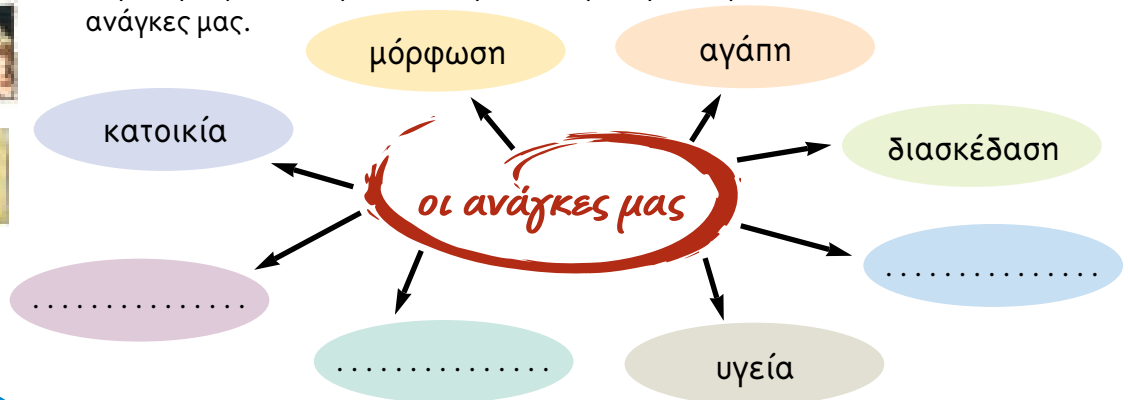

* Τι κάνουμε όταν πεινάμε; * Γιατί, άραγε, νιώθουμε ευχάριστα όταν παίζουμε με τους φίλους μας;
* Ποιες άλλες ανάγκες έχουμε;

1

- α) Περιγράφουμε ένα πρωινό στο σχολείο ή ένα απόγευμα στο σπίτι μας. Τι δραστηριότητες κάνουμε; Ποιες ανάγκες μας ικανοποιούμε με αυτές;
- β) Παρατηρούμε το σχήμα, συζητάμε και συμπληρώνουμε στα κενά και άλλες ανάγκες μας.

2

Ταξινομούμε τις ανάγκες σε δύο κατηγορίες:

ανάγκες

που ικανοποιούμε για να ζούμε

.....

.....

.....

.....

που ικανοποιούμε για να ζούμε καλά

.....

.....

.....

.....

Αξιζει να διαβάσουμε

Οι άνθρωποι έχουμε ανάγκες. Υπάρχουν ανάγκες που είναι απαραίτητο να τις ικανοποιήσουμε για να ζήσουμε, όπως η τροφή, η κατοικία, το ντύσιμο και ο ύπνος.

Τις ανάγκες μας τις ικανοποιούμε με διάφορα αγαθά. Ταξινομούμε τα αγαθά σε δύο κατηγορίες: α) αυτά που παίρνουμε από τη φύση, όπως τα φρούτα, τα αυγά, τα λαχανικά και β) αυτά που παράγουν τα εργοστάσια, όπως τα παπούτσια, τα υφάσματα, τα παιχνίδια. Για να αποκτήσουμε αγαθά, εργαζόμαστε και κερδίζουμε χρήματα.

Υπάρχουν όμως και άλλες ανάγκες, όπως η αγάπη, η διασκέδαση, το παιχνίδι, η μόρφωση. Αυτές τις ανάγκες τις ικανοποιούμε μέσα στην οικογένεια και στην κοινότητα όπου ζούμε.

Ο Σίμος είναι 10 χρονών και εργάζεται σ' ένα βενζινάδικο. Η Ειρήνη, που είναι μαθήτρια της πρώτης δημοτικού, παίζει σ' ένα έργο στην τηλεόραση.

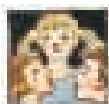
* Επιτρέπεται να εργάζονται τα παιδιά;

«...Όταν έστω και ένα μόνο παιδί στερείται τα δικαιώματά του, τότε ακυρώνεται η έννοια "δικαιώματα του ανθρώπου". Τα παιδιά χρειάζονται την αγάπη μας και τη φροντίδα μας όχι μόνο την παγκόσμια ημέρα του παιδιού, στις 11 Δεκεμβρίου, αλλά όλες τις ημέρες του χρόνου ...»

Αντώνης Σαμαράκης

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΑΙΔΙΑ ΚΙ ΕΧΟΥΜΕ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ...

- α) Διαβάζουμε το κείμενο και συζητάμε για τη λέξη «δικαιώματα».
- β) Συμπληρώνουμε και με άλλα δικαιώματά μας τις πινακίδες που κρατούν στα χέρια τους τα παιδιά της εικόνας.

Ανακοινώνουμε στην τάξη όσα συζητήσαμε και συμπληρώσαμε.

2

α) Αναγνωρίζουμε το πρόβλημα

- ✓ Έχουμε δει, στη γειτονιά μας ή κάπου αλλού, κάποιο παιδί να εργάζεται; Τι δουλειά κάνει; Τι να το οδήγησε εκεί άραγε;
- ✓ Έχει τα ίδια δικαιώματα με άλλα παιδιά της ηλικίας του; Ποια δικαιώματά του στερείται;
- ✓ Συμβαίνει αυτό κι αλλού στον κόσμο;

unicef

β) Ενημερωνόμαστε

- ✓ Επιτρέπεται να εργάζονται τα παιδιά;
- ✓ Υπάρχουν νόμοι που τα προστατεύουν, ώστε να μην εργάζονται;
- ✓ Γνωρίζουμε οργανώσεις που ασχολούνται με τα δικαιώματα των παιδιών;

3

Ανεβαίνουμε στο τρενάκι μας και πάμε κάπου μακριά, εκεί που οι κυβερνήτες των κρατών του κόσμου συγκεντρώθηκαν να συζητήσουν το θέμα: **«Η παιδική εργασία: ένα δυσάρεστο φαινόμενο της εποχής μας»**.

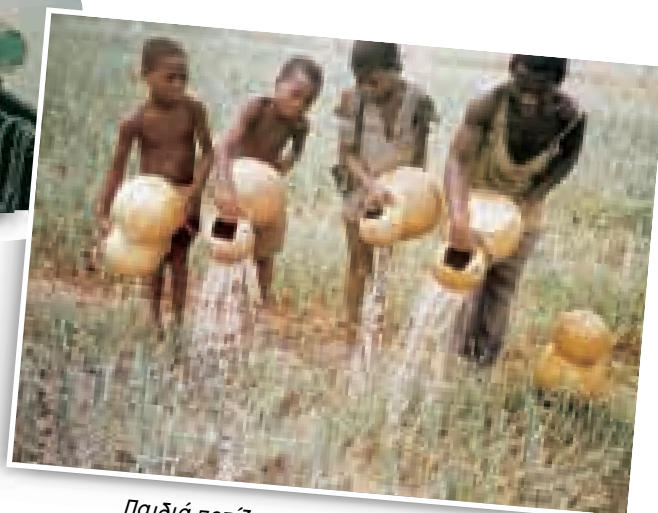
- ✓ Όταν βρεθούμε κι εμείς εκεί, τι θα θέλαμε να τους ρωτήσουμε; Τι θα προτείνουμε;
- ✓ Γράφουμε τις ερωτήσεις και τις προτάσεις μας και ξεκινάμε!

οι ερωτήσεις μας

οι προτάσεις μας

Παιδί που εργάζεται. Είναι ψαράς στη Σενεγάλη.

Παιδιά ποτίζουν χωράφια στην Γκάνα.

Ένα βήμα πιο πέρα

Επικοινωνούμε με μία από τις οργανώσεις Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, όπως είναι ο Συνήγορος του Παιδιού, και ζητούμε πληροφορίες για το θέμα: **«Η εργασία των παιδιών στις γειτονιές του κόσμου».**

Σχεδιάζουμε τα βήματά μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

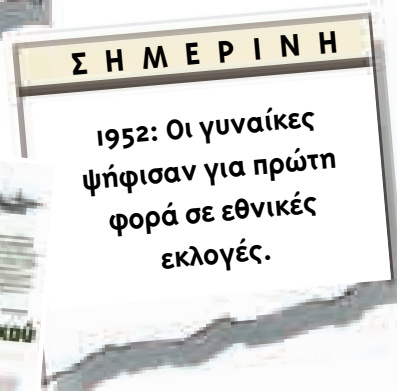
Εμείς, τα παιδιά, έχουμε τα δικά μας δικαιώματα. Για παράδειγμα, έχουμε δικαίωμα να παίζουμε, να μορφωνόμαστε, να έχουμε τροφή, να λέμε ελεύθερα τη γνώμη μας.

Υπάρχουν όμως και παιδιά της ηλικίας μας στη γειτονιά μας, στην πόλη μας, στη χώρα μας ή και σε άλλες χώρες, που στερούνται κάποια από τα δικαιώματά τους. Μία αιτία γι' αυτό είναι ότι εργάζονται. Θα δούμε παιδιά σε φανάρια των δρόμων να πουλούν κάτι ή να ζητιανεύουν, παιδιά να δουλεύουν σε καλλιέργειες, σε βιοτεχνίες και αλλού. Αυτό δεν επιτρέπεται!

Τα δικαιώματα των παιδιών προστατεύονται από τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού, που ισχύει σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου.

- * Τι κάνει συνήθως μια εργαζόμενη μητέρα όταν επιστρέφει στο σπίτι της από την εργασία;
- * Πώς οι γυναίκες και οι άντρες μπορούν να είναι ίσοι στην καθημερινή τους ζωή;

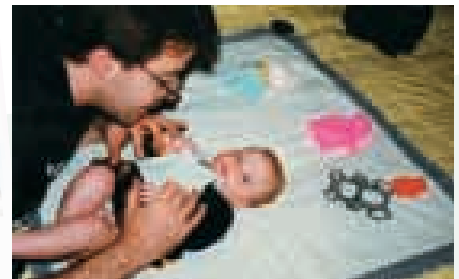

Άρθρο 4 παράγραφος 2:

«Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.»

Άρθρο 22 παράγραφος 1:

«Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.»

Τώρα μπορώ να έχω άδεια από τη δουλειά μου, για να φροντίσω το μωρό μας.

Παρατηρούμε τις εικόνες και μελετάμε τα κείμενα που τις συνοδεύουν.

Επιλέγουμε ένα από τα παρακάτω θέματα και συζητάμε:

- ✓ Τι πληροφορίες μπορούμε να πάρουμε για τα δικαιώματα των ανδρών και των γυναικών στη χώρα μας; Ήταν πάντοτε τα ίδια;
- ✓ Ποια επαγγέλματα είναι περισσότερο συνηθισμένα για τους άντρες και λιγότερο για τις γυναίκες;
- ✓ Άραγε, σε όλα τα μέρη του κόσμου οι γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα με τους άντρες;
- ✓ Στο σπίτι μας πώς μοιράζονται οι διάφορες δουλειές ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες, σε κορίτσια και αγόρια;
- ✓ Ορισμένες γυναίκες δε δουλεύουν έξω από το σπίτι και αναλαμβάνουν μόνο τις δουλειές του νοικοκυριού. Μπορεί αυτό να θεωρηθεί εργασία, έστω κι αν δεν αμείβεται;

Ανακοινώνουμε στην τάξη τα συμπεράσματά μας.

2

Διαφορετικοί αλλά με ίσα δικαιώματα

Ισότητα δε σημαίνει ότι γυναίκες και άντρες επιλέγουν πάντοτε να κάνουν τα ίδια πράγματα, αλλά ότι μπορούν να τα κάνουν εάν θέλουν, χωρίς να τους εμποδίζει κανείς. Σήμερα υπάρχουν άντρες που κάνουν επαγγέλματα ή δουλειές που παλιότερα τις έκαναν μόνο γυναίκες και το αντίθετο. Όλοι αυτοί και όλες αυτές έχουν αποδείξει ότι είναι το ίδιο καλοί στις δουλειές που κάνουν.

Διαβάζουμε το κείμενο και συζητούμε τις παρακάτω φράσεις:

«Μπορείτε να με βοηθήσετε να απλώσω τα ρούχα;»		ή	
«Το απόγευμα θα πάμε μαζί στο γήπεδο.»		ή	
«Αγόρασα το δώρο για τα γενέθλια του συμμαθητή σου.»		ή	
«Έφτιαξα τις βαλίτσες όλων μας για το ταξίδι.»		ή	
«Έλα να παίξουμε με τον υπολογιστή!»		ή	
«Τα κορίτσια δεν είναι τόσο έξυπνα όσο τα αγόρια.»		ή	

- ✓ Ποιος νομίζουμε ότι μπορεί να τις λέει, άντρας ή γυναίκα, κορίτσι ή αγόρι ή και τα δύο;
- ✓ Κυκλώνουμε όποιο σκίτσο νομίζουμε ότι ταιριάζει σε κάθε φράση.
- ✓ Συζητάμε για τις επιλογές μας. Αν υπάρχουν αντίθετες απόψεις, τις συζητάμε.

Αξίζει να διαβάσουμε

Οι άντρες και οι γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα στη ζωή. Αυτό σημαίνει ότι αντιμετωπίζουν μαζί τις δυσκολίες στην οικογένειά τους, είναι το ίδιο υπεύθυνοι για τα παιδιά και για το σπίτι τους, αμείβονται με τα ίδια χρήματα όταν κάνουν την ίδια δουλειά και ότι η γνώμη τους έχει την ίδια αξία. Έτσι μπορούν όλοι να προσφέρουν το ίδιο στην κοινότητα, στην οικογένεια ή στη χώρα που ζουν. Στη χώρα μας έχουν γίνει νόμοι που αναγνωρίζουν ότι οι άντρες και οι γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα. Σε κάποιες άλλες χώρες του κόσμου, όμως, οι γυναίκες δεν έχουν την ίδια ελευθερία με τους άντρες.

- * Τι έχουμε στις κασετίνες μας; * Πώς τα αποκτήσαμε; Μας είναι όλα απαραίτητα;
- * Πώς γινόμαστε προσεκτικοί καταναλωτές;

1

Θα χρειαστούμε: ένα φύλλο χαρτί για κάθε μαθητή και ένα κουτί για όλη την τάξη.

- α) ✓ Σε ένα φύλλο χαρτί γράφουμε ο καθένας κάτι που θα θέλαμε να αγοράσουμε. Δε γράφουμε το όνομά μας.
 ✓ Ρίχνουμε στο κουτί όλα τα χαρτιά που γράψαμε.

- β) Παίρνουμε από το κουτί ένα χαρτί και συζητάμε:

- ✓ Για ποιους λόγους να θέλει κάποιος ν' αγοράσει αυτό που είναι γραμμένο στο χαρτί;
- ✓ Πώς μπορούμε να το αποκτήσουμε;

Ανακοινώνουμε στην τάξη αυτό που γράφει το χαρτί που μας έτυχε και όσα συζητήσαμε.

2

Συμπληρώνουμε τον παρακάτω πίνακα:

Τι αγοράζουμε συνήθως την ημέρα;	Πόσο κοστίζουν περίπου;	Μπορούμε να τα αντικαταστήσουμε με...
.....
.....
.....

Ανακοινώνουμε στην τάξη.

3

Για ποιους λόγους μερικές φορές αγοράζουμε αγαθά που δεν τα έχουμε πραγματικά ανάγκη; Τι πιστεύουμε ότι πρέπει να κάνουμε πριν αγοράσουμε κάτι; Δικαιολογούμε τις απόψεις μας.

Αφού χρειάζομαστε λίγα πράγματα ...

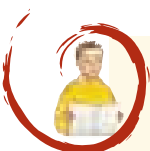
... γιατί αγοράσαμε τόσα πολλά;

4

Ένα βήμα πιο πέρα

Είμαστε καταναλωτές και έχουμε δικαιώματα. Πώς θα ενημερωθούμε γι' αυτά; Πού θα ψάξουμε; Ποιον θα ρωτήσουμε; Σχεδιάζουμε τα βήματά μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

Οι άνθρωποι είμαστε καταναλωτές. Ξοδεύουμε χρήματα για να αποκτήσουμε διάφορα αγαθά που έχουμε ανάγκη.

Πολλές φορές αγοράζουμε περισσότερα πράγματα από όσα χρειάζομαστε. Κάθε φορά που θέλουμε να αποκτήσουμε κάτι, μπορούμε να αναρωτιόμαστε: «Μας χρειάζεται πραγματικά; Έχουμε ήδη κάτι παρόμοιο που μας εξυπηρετεί»; Έτσι μπορούμε να κάνουμε οικονομία και γινόμαστε πιο προσεκτικοί καταναλωτές.

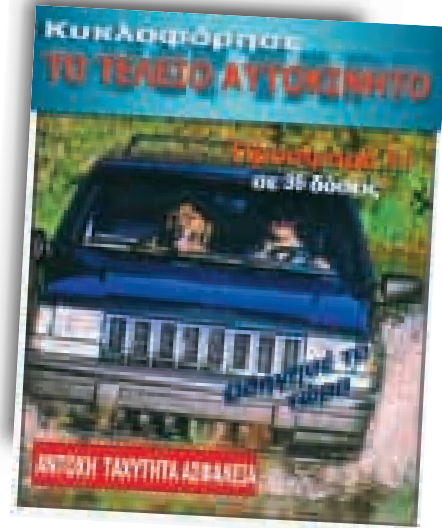

«Δοκιμάστε το νέο μας αναψυκτικό και θα αισθανθείτε αμέσως δυνατοί και χαρούμενοι!!!»

*** Γιατί υπάρχουν διαφημίσεις; * Πώς προσπαθούν να μας πείσουν να αγοράσουμε το προϊόν που διαφημίζουν;**

1

Γράφουμε στο σημειωματάριό μας δύο διαφημίσεις που μας έρχονται στο νου. Συζητάμε στην τάξη όσα γράψαμε.

2

α) Αναζητούμε τη λέξη *διαφήμιση* στο λεξικό της τάξης και συζητάμε τι σημαίνει.

β) Πού υπάρχουν διαφημίσεις;

γ) Ποια διαφήμιση μας αρέσει περισσότερο; Εξηγούμε τους λόγους.

3

Γράφουμε τρία αγαθά που θα θέλαμε να αγοράσουμε, επειδή τα είδαμε, τα ακούσαμε ή τα διαβάσαμε σε διαφημίσεις.

Τι θέλουμε να αγοράσουμε

1.
2.
3.

Για ποιους λόγους

1.
2.
3.

Ανακοινώνουμε στην τάξη. Μας είναι αναγκαία αυτά τα αγαθά;

4

... τόσο γερό, που θα βαρεθείς να παίζεις μαζί του!

Διηγούμαστε στους συμμαθητές μας αν μας έχει συμβεί να αγοράσουμε κάτι επειδή μας άρεσε όπως το παρουσίαζε η διαφήμιση και στο τέλος να απογοητευτούμε.

5

α) Είμαστε διαφημιστές. Υπογραμμίζουμε τη φράση που θα επιλέγαμε για να διαφημίσουμε ένα παιχνίδι:

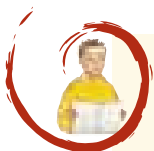
....Αυτό το παιχνίδι είναι ωραίο.

....Αυτό το παιχνίδι είναι ωραίο, αλλά κάποιες φορές ίσως το βαρεθείς.

....Αν παίζεις με αυτό, δε θα θες να το αφήσεις από τα χέρια σου.

β) Είναι αναγκαία και χρήσιμα όσα διαφημίζονται;

Αξίζει να διαβάσουμε

Ένας τρόπος για να γίνει γνωστό κάποιο προϊόν είναι η διαφήμιση. Διαφημίσεις υπάρχουν στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο, στο διαδίκτυο, στα περιοδικά, στο δρόμο... παντού!

Συνήθως διαφημίζονται διάφορα πολιτιστικά, αθλητικά ή άλλα επίκαιρα γεγονότα όπως αθλητικοί αγώνες, συναυλίες, καινούρια αγαθά όπως τρόφιμα, ρούχα, παιχνίδια, αυτοκίνητα.

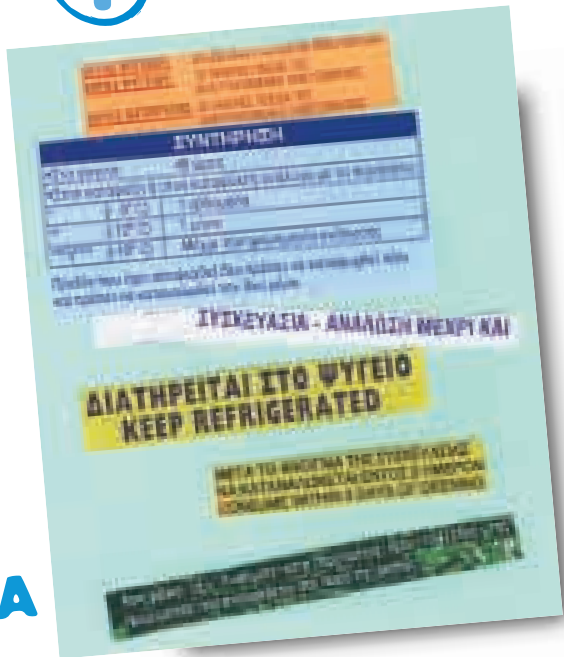
Οι άνθρωποι ενημερωνόμαστε από τις διαφημίσεις και επιλέγουμε αυτά που χρειαζόμαστε, γιατί δεν είναι δυνατό να αποκτήσουμε όλα όσα διαφημίζονται.

* Τι διαβάζουμε στο πάνω μέρος της συσκευασίας του γάλακτος; * Τι πληροφορίες μας δίνουν οι ετικέτες και οι συσκευασίες των προϊόντων;

1

A

B

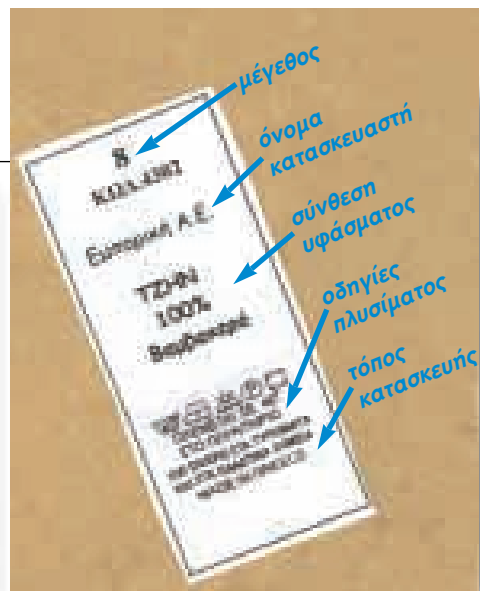
γραμμωτός κώδικας:
εξυπηρετεί στην ηλεκτρονική αναγνώριση των προϊόντων στο ταμείο

σήμα της ανακύκλωσης

CE0436
CE

το προϊόν είναι κατασκευασμένο σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γ

A

E

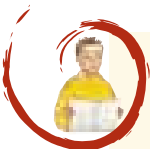
- ✓ Επιλέγουμε μία καρτέλα.
- ✓ Παρατηρούμε, μελετάμε και ανακοινώνουμε στην τάξη για ποια θέματα μας δίνουν πληροφορίες οι συσκευασίες των προϊόντων.

2

Θα χρειαστούμε μια απόδειξη αγοράς προϊόντων.

Χρήσιμες πληροφορίες μάς δίνουν και οι αποδείξεις από την αγορά προϊόντων. Ποιες πιστεύουμε ότι είναι αυτές; Εκφράζουμε τις απόψεις μας. Συζητάμε και ανακοινώνουμε στην τάξη.

Αξίζει να διαβάσουμε

Από τις συσκευασίες των προϊόντων μπορούμε να πάρουμε χρήσιμες πληροφορίες. Για παράδειγμα, στις ετικέτες των τροφίμων και άλλων προϊόντων διαβάζουμε την ημερομηνία παραγωγής και την ημερομηνία λήξης, πώς γίνεται η συντήρησή τους, ποιο είναι το βάρος τους. Μπορούμε ακόμη να μάθουμε αν έχουν ελεγχθεί, ποια είναι η χώρα προέλευσης, τις οδηγίες χρήσης, πόσο κοστίζουν και άλλα.

Στην ετικέτα ενός ρούχου υπάρχουν πληροφορίες για το όνομα του κατασκευαστή, για το μέγεθος, για το υλικό από το οποίο είναι φτιαγμένο, για τη χώρα κατασκευής.

6, 7

1

Αξιζει να διαβάσουμε ... και να συμπληρώσουμε

Οι άνθρωποι έχουμε ανάγκες. Εργαζόμαστε για να αποκτήσουμε τα αγαθά που χρειαζόμαστε. **Ποια αγαθά χρειαζόμαστε;**

Τα αγαθά διαφημίζονται για να πληροφορούμαστε ότι υπάρχουν και να τα αγοράζουμε εμείς οι καταναλωτές. Καθένας όμως από εμάς, πριν αγοράσει κάτι, ας σκεφτεί πρώτα αν το χρειάζεται. Ας παρατηρήσει προσεκτικά τις συσκευασίες και ας αποφασίσει μετά. Αλλιώς «κινδυνεύει» να γίνει υπερκαταναλωτής. **Τι πληροφορίες μάς δίνουν οι συσκευασίες και οι ετικέτες;**

Γυναίκες και άντρες εργάζονται στο σπίτι και έξω από αυτό και παίρνουν ίση αμοιβή για την ίδια εργασία.

Τα παιδιά έχουμε ανάγκη από μόρφωση, παιχνίδι και άλλα. **Ποια;**

Όσο είμαστε ακόμη μικροί, δεν επιτρέπεται να εργαζόμαστε, γιατί στερούμαστε κάποια δικαιώματά μας. **Ποια δικαιώματα;**

2

Βασικό λεξιλόγιο

ανάγκες, εργασία, αγαθά, προϊόντα, δικαιώματα, κατανάλωση-καταναλώνω, διαφήμιση, συσκευασίες, ετικέτες, ημερομηνία παραγωγής, ημερομηνία λήξης, χώρα προέλευσης, τιμή

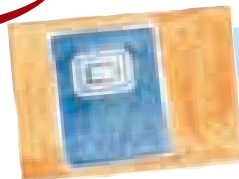
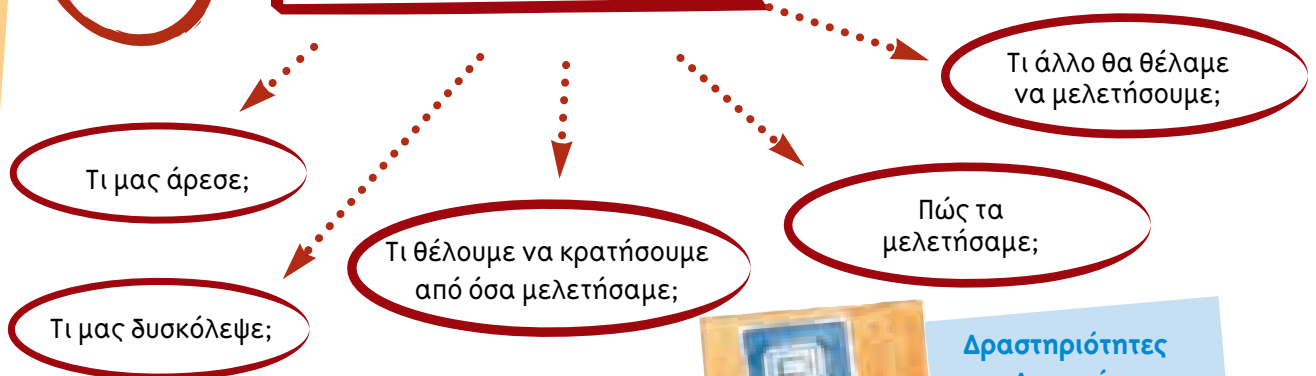
3

Πηγαίνουμε στη «ζωγραφιά από λέξεις» και συμπληρώνουμε.

4

Πώς φτάσαμε ως εδώ;

Δραστηριότητες
της Ανασκόπησης

Μια «ζωγραφιά
από λέξεις»

πολιτισμός

είναι

η μόρφωση, η
δημοκρατία, το
θέατρο,
.....
.....
τα σπουδαία έργα που
φτιάχνουμε, όπως:
.....
.....
.....
ο αθλητισμός,
.....
.....

η παράδοση, τα
έθιμα, όπως:
.....
.....
.....
.....
.....
.....

✓ το πώς σκεφτόμαστε
✓ το πώς ζούμε
✓ το πώς
συμπεριφερόμαστε
όπως:
.....
.....
.....
.....
.....

Ο Ίων είναι εννιά χρονών, όπως κι ο Ορφέας, και ζει στην αρχαία Αθήνα. Εκτός από το σχολείο και το γυμναστήριο, του αρέσει πολύ το παιχνίδι. Άραγε, ποιες συνήθειες έχουν αυτός, η αδερφή του και οι γονείς τους;

Ελάτε να μελετήσουμε όσα αποτελούν τον πολιτισμό των αρχαίων Ελλήνων και, κυρίως, των αρχαίων Αθηναίων.

Α. Ενδυμασία - Παιχνίδι

1

1

2

3

4

Έτσι φορούσαν το χιτώνα τα παιδιά στην αρχαία Ελλάδα.

Υπάρχουν σήμερα ρούχα που μοιάζουν με αυτά;

2

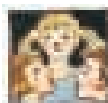
«...σου αγόρασα αμαξάκι με τα πρώτα λεφτά που ως δικαστής είχα κερδίσει...»

Αριστοφάνη, Νεφέλαι στίχοι 1381-1384

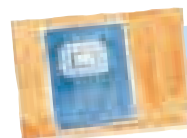

Παιχνίδι με κότσια

Τα παιδιά στην αρχαία Ελλάδα έπαιζαν με μπάλες, σβούρες, κότσια, βόλους, κουδουνίστρες, κούκλες, γιο γιο κ.ά. Οι γονείς συχνά τους έκαναν δώρα.

Πόσο μοιάζουν, πόσο διαφέρουν οι συνήθειες αυτές από τις σημερινές;

1

